

OTWARTOŚĆ

W KULTURZE, NAUCE I EDUKACJI

używaj, kopiuj, zmieniaj i dziel się!

WOLNA KULTURA

Kultura to wspólna przestrzeń, w której żyjemy, myślimy i tworzymy. Dzięki niej nie jesteśmy zawieszani w próżni, mamy wiele punktów odniesienia i inspiracji. Jeśli ta wspólna przestrzeń będzie wolna od sztucznych ograniczeń, będziemy mogli swobodnie dzielić się wiedzą i twórczością za pośrednictwem internetu i mediów elektronicznych.

Największą wartością wolnej kultury jest elastyczna reguła: **skorzystaj, wykorzystaj i przekaz dalej.**

PRZYKŁAD

WIKIMEDIA COMMONS

największy w internecie zbiór zdjęć, grafik, schematów, filmów i muzyki, z których wszystkie bez wyjątku są dostępne na wolnych licencjach. Aktualnie zawiera ponad 6 milionów plików, które można wykorzystywać w dowolnym celu.

63 596 artykułów w języku GRECKIM

810 720

artykułów w języku HISPANSKIM (trzecim najpopularniejszym języku świata)

818 764

artykułów w języku POLSKIM (piąte miejsce)

3 697 433 artykułów w języku ANGIELSKIM (najbardziej popularnym)

dane pochodzą z wykazu: Wikipedia: Podstawowy ranking międzyjęzykowy 2011-08-01

OTWARTA NAUKA

Otwarta nauka gwarantuje każdemu swobodny dostęp do publikacji naukowych. Jest realną alternatywą dla systemu opartego na materiałach dostępnych jedynie dla wybranych. Wiąże się ze zmianą myślenia o udostępnianiu informacji. Dzięki nowym kanałom komunikacji – otwartym repozytorium i czasopismom – wyniki badań, artykuły naukowe czy raporty są publicznie dostępne do natychmiastowego wykorzystania. Największą wartością jest intensyfikacja wymiany doświadczeń między naukowcami, co z kolei przekłada się na rozwój nauki.

PRZYKŁAD AMUR

pierwsze w Polsce otwarte instytucjonalne repozytorium powstałe na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Celem repozytorium jest upowszechnianie dorobku naukowego pracowników oraz promowanie badań naukowych prowadzonych na UAM.

OTWARTA EDUKACJA

Otwarta edukacja to alternatywa dla tradycyjnego modelu edukacji. Ma wymiar globalny i polega na rozwijaniu Otwartych Zasobów Edukacyjnych. Są to darmowe zasoby, z których można swobodnie korzystać, zmieniać, kopiować, remiksować i dzielić się z innymi bez naruszania prawa.

PRZYKŁAD

WOLNE LEKTURY

To szkolna biblioteka internetowa otwarta 24h/dobę, gdzie uczniowie i nauczyciele mają nieograniczony dostęp do lektur szkolnych, do których wygasły już prawa autorskie. Utwory dostępne za darmo i w otwartych formatach gwarantują użytkownikom pełnię swobód wykorzystania.

wrzesień 2008
125
wolnych lektur

wrzesień 2009
655
wolnych lektur

wrzesień 2010
1169
wolnych lektur

sierpień 2011
1581
wolnych lektur

INSTYTUCJE PUBLICZNE

Otwierają się również pierwsze polskie instytucje publiczne. Nie są to jeszcze działania systemowe, raczej wprowadzane na zasadzie eksperymentu, jednak idea otwartości powoli dociera także w struktury ministerialne – zgodnie z zasadą, że to, co jest finansowane z budżetu państwa, powinno być publicznie dostępne dla wszystkich obywateli.

PRZYKŁAD

MSZ, MKiDN

W konkursie Ministerstwa Spraw Zagranicznych „Pomoc rozwojowa 2011” znalazł się zapis o konieczności udostępnienia efektów projektów na wolnej licencji. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w programie „Edukacja kulturalna” na 2010 r. przyznawało dodatkowe punkty za publikację efektów projektów na wolnych licencjach.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje trzeciego sektora podejmują szereg oddolnych inicjatyw otwartościowych, mających na celu promowanie otwartości. Na mapie otwartościowych projektów edukacyjnych najsilniej zaznaczają swoje działania organizacje pozarządowe współtworzące Koalicję Otwartej Edukacji.

80

projektów w całej Polsce

PRZYKŁAD

AKADEMIA ORANGE

Akademia Orange to pierwszy konkurs grantowy na skalę ogólnopolską, którego beneficjenci dzielą się rezultatami swoich działań na licencji Creative Commons.

OTWARTOŚĆ TO:

- DLA WSZYSTKICH** tańsze i lepsze wykształcenie, dotarcie do odbiorców, którzy nie należą do świata nauki, ale mogą go wesprzeć swoją twórczą pasją.
- DLA NAUKOWCÓW** większa widoczność w świecie, promocja i rozwój własnych badań. Transparentność badań naukowych podnosi ich jakość i niweluje plagiaty.
- DLA NAUCZYCIELI, UCZNIÓW I STUDENTÓW** swobodny dostęp do wiedzy i edukacji, transparentność działań, ich kosztów i efektów.
- DLA INSTYTUCJI** łatwiejsze dotarcie do beneficjentów oraz przyspieszenie procesu wdrażania wiedzy i jej aktualizowania. To także zapobieganie dublowaniu się wysiłków.
- DLA KRAJU** otwartość generuje rozwój innowacji oraz maksymalizuje społeczny zysk płynący z działań organizacji. Otwartość zwiększa zwrot nakładów na inwestycje, intensyfikuje wymianę wiedzy i doświadczeń oraz mnoży możliwości współpracy.

KOALICJA
OTWARTEJ
EDUKACJI

Jesteśmy grupą organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Naszym celem jest promowanie i pomoc przy tworzeniu otwartych zasobów edukacyjnych. Czujemy się odpowiedzialni za kształtowanie i promowanie otwartej edukacji w Polsce. Działamy także aktywnie na szczeblu rządowym, gdzie podejmujemy szereg działań w kierunku uświadczania i przekonania władz, że wspieraniem otwartości zasobów jest naszą wspólną korzyścią.

<http://koed.org.pl>